

การพัฒนาแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ
โดยใช้กลวิธีการอ่าน-การคิด สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา

นางสาวสุจิตรา ศรีนวล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-805-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017501 117509409

THE DEVELOPMENT OF A TEACHING MODEL OF THAI READING COMPREHENSION
USING READING-THINKING STRATEGY FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS

Miss Suchitra Srinuan

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy
Curriculum and Instruction Program
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-805-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลวิธี
 การอ่าน-การคิด สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
 โดย นางสาวสุจิตรา ศรีนวล
 ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
 อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. สุจิต เพียรชอบ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์

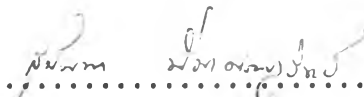
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุขุฎิบัณฑิต

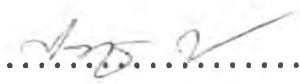
..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร. กาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แคมมณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ศาสตราจารย์ ดร. สุจิต เพียรชอบ)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดีเรก ศรีสุโข)

สุจิตรา ศรีนวล : การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์
การอ่าน - การคิด สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา (THE DEVELOPMENT OF A
TEACHING MODEL OF THAI READING COMPREHENSION USING READING-
THINKING STRATEGY FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา :
ศ.ดร.สุจิต เพ็ชรชอบ ผศ.ดร.มณีรัตน์ สุโกศลรัตน์, 515 หน้า
ISBN 974-578-805-8

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์
การอ่าน - การคิด สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา วิธีการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก
เป็นการพัฒนารูปแบบการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการสอน ขั้นตอนที่สองเป็นการทดลองใช้
รูปแบบการสอนและเอกสารประกอบรูปแบบการสอน

ผลการวิจัยได้รูปแบบการสอน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ
จุดประสงค์การสอน โครงสร้างเนื้อหา บทอ่าน หน่วยการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
เอกสารประกอบรูปแบบการสอนมี 3 เล่ม คือ คำแนะนำการใช้รูปแบบการสอน หน่วยการเรียนรู้
คำแนะนำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อนำรูปแบบการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนประถมศึกษา
ปีที่ 6 และเปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจในการอ่านและความตระหนักรู้เกี่ยวกับการอ่าน ระหว่างกลุ่ม
ทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านและความตระหนักรู้
เกี่ยวกับการอ่านของตนเอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้นักเรียน
กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมการเรียนการสอน ชอบบทอ่าน และ
คิดว่าจะสามารถนำกลวิธีการอ่านที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

SUCHITTRA SRINUAN : THE DEVELOPMENT OF A TEACHING MODEL OF THAI
READING COMPREHENSION USING READING-THINKING STRATEGY FOR ELEMENTARY
SCHOOL STUDENTS. THESIS ADVISOR : PROF.SUCHARIT PIMCHOB, Ed.D.,
ASST.PROF.MANEERAT SUKCHOTRAT, Ph.D., 515 PP. ISBN 974-578-805-8

The purpose of this research was to develop a teaching model of Thai reading comprehension using reading - thinking strategy for elementary school students. The research procedures had 2 steps. First, developing the teaching model and supplementary materials, and second, testing of the developed model.

The result of the research derived the teaching model consisted of 6 important components : principles of that teaching model, objectives, structure of the content, reading passages, instruction units and learning assessment and evaluation. Testing of the model was tried with Prathom sukso 6 students by comparing reading comprehension scores and conceptual awareness in reading between experimental and control group. The result indicated that the experimental group had higher reading comprehension and conceptual awareness in reading scores than that of the control group at the .01 statistical significant level. Moreover, the majority of students in the experimental group expressed their opinions that they liked the teaching learning activities and reading passages and they thought they could apply the reading strategies learned in their everyday life.

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องจากการสนับสนุนและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งของ ศาสตราจารย์ ดร. สุจริต เพียรชอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ ซึ่งเป็น อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แคมมณี ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ งานวิจัยมีคุณค่ายิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือนการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณ อาจารย์บัญญัติ ทองสวัสดิ์ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบางเลน ที่กรุณา ในเรื่องการจัดแบ่งงานในหน้าที่ และขอขอบคุณคณะศึกษานิเทศก์ สบอ. บางเลน ทุกคน ที่กรุณา รับภาระด้านการงาน ทำให้ผู้วิจัยทำการวิจัยได้เต็มที่จนบรรลุผลสำเร็จ

ขอขอบคุณ อาจารย์นิวัฒน์ รัตนภาณุศร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางหลวง สบอ. บางเลน อาจารย์สุริยา รัตนเศรษฐ์ อาจารย์อุทัยวรรณ บานอุทัย ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทดลองสอน

ขอขอบคุณอาจารย์สำราญ มีแจ่ม ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในเรื่องการวิเคราะห์ ข้อมูลและการแปลผล

ขอขอบคุณ อาจารย์สุรพันธ์ คงจินดา ผู้อำนวยการโรงเรียนวันครู 2500 อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร ที่ให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดมา ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา

คุณค่าและสาระประโยชน์ใด ๆ ของงานวิจัยนี้ที่จะเกิดต่อวงการศึกษ ผู้วิจัยขอมอบบูชา พระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งรัก ห่วงใย และสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

สุจิตรา ศรีนิวล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้น	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านและความเข้าใจ	13
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอน	46
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ ที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอน	56
งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนประถมศึกษา	79
3 วิธีดำเนินการวิจัย	86
4 ผลการวิจัย	113
ผลการสร้างรูปแบบการสอนและ เอกสารประกอบรูปแบบ	113
ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอน	165

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 สรุปลผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	179
สรุปลผลการวิจัย	180
อภิปรายผลผลการวิจัย	187
ข้อเสนอแนะ	195
บรรณานุกรม	196
ภาคผนวก	209
ภาคผนวก ก ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	210
ภาคผนวก ข รูปแบบการสอนฉบับร่าง	223
ภาคผนวก ค เอกสารประกอบรูปแบบการสอนฉบับร่าง	244
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	270
ภาคผนวก จ ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฉบับร่าง	317
ภาคผนวก ฉ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	328
ภาคผนวก ช หน่วยการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์	330
ประวัติผู้เขียน	515

สารบัญ

ตารางที่	หน้า
1 เปรียบเทียบนิยามของการอ่าน	20
2 แสดงพฤติกรรมและระดับของความเข้าใจในการอ่าน	43
3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านก่อนเรียน ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	95
4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ของคะแนนความเข้าใจในการอ่าน ระหว่างรูปแบบการสอน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย	166
5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความเข้าใจในการอ่านหลัง เรียน ของนักเรียน ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	168
6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความเข้าใจในการอ่านหลัง เรียนของนักเรียน ภายในกลุ่มทดลอง และของนักเรียนภายในกลุ่มควบคุมที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนภาษาไทยสูงและปานกลาง	169
7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางของคะแนนความตระหนักรู้เกี่ยวกับ การอ่านของตนเอง ระหว่างรูปแบบการสอนและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทย	171
8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความตระหนักรู้เกี่ยวกับการอ่านของตนเอง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม	172
9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยด้านความตระหนักรู้เกี่ยวกับการอ่านหลัง เรียนของ นักเรียนภายในกลุ่มทดลอง และของนักเรียนภายในกลุ่มควบคุมที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนภาษาไทยสูงและปานกลาง	173
10 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียน	175
11 จำนวนและร้อยละของคำตอบในการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มทดลอง เกี่ยวกับ การนำกลวิธีอ่าน มาใช้ในการอ่านแบบทดสอบหลัง เรียน	177
12 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบข้อสอบถูก และบอกถึงการตอบข้อสอบ ได้ชัดเจน	178
13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ของการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามเขตภาค	216
14 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการสอนอ่านภาษาไทย .	217

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 จำนวนและร้อยละของการจัดเวลาการสอนอ่านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 .	219
16 จำนวนและร้อยละของการใช้เอกสารหรือวัสดุหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ	220
17 จำนวนและร้อยละของแบบของการอ่านที่ครูเห็น	221
18 จำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ครูใช้มากที่สุดหลังการอ่าน	222
19 ค่าเฉลี่ยและความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบรูปแบบการสอนและ เอกสารประกอบรูปแบบการสอน	318